

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาของการจัดทำรายงาน

โครงการเหมืองแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ ประทานบัตรที่ 30298/16140 (คำขอประทานบัตร 7/2554) ของ นายพรสิทธิ์ ดำนวนิช เป็นโครงการเหมืองแร่ที่มีการใช้วัตถุระเบิด ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้โครงการต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

ภายหลังได้รับประทานบัตร นายพรสิทธิ์ ดำนวนิช ให้บริษัท พารุง อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด เป็นผู้บริหารโครงการฯ และได้มอบหมายให้ภาควิชาวิศวกรรมเหมืองแร่และวัสดุ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดำเนินการตรวจสอบและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

1.2 รายละเอียดโครงการโดยสังเขป

ชื่อโครงการ : โครงการเหมืองแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์

สถานที่ตั้ง : ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามแผนที่มาตราส่วน 1:50,000 จากระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ลำดับชุด L7018 ระวางที่ 4826 I อยู่ระหว่างเส้นกริดแนวตั้งที่ 551000-552000 E และเส้นกริดแนวนอนที่ 989000-990000 N ดังแสดงในรูปที่ 1-1

ขนาดพื้นที่โครงการ : ประทานบัตรเลขที่ 30298/16140 พื้นที่ 68-0-93 ไร่ (ภาคผนวก ก-1)

ชื่อเจ้าของโครงการ : นายพรสิทธิ์ ดำนวนิช

สถานที่ติดต่อ : 345/23 ซอยลาดพร้าว 94 (ปัญจมิตร) แขวงพลับพลา เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ โทรศัพท์ 02-559-3247-8 โทรสาร 02-559-3081

จัดทำโดย : ภาควิชาวิศวกรรมเหมืองแร่และวัสดุ คณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

โครงการผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2555 (ภาคผนวก ก-2)

โครงการได้รับอนุญาตประทานบัตรเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2558 (ภาคผนวก ก-1)

โครงการได้นำเสนอรายงานผลการปฏิบัติครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565

รายละเอียดโครงการ

1. ลักษณะของโครงการ : โครงการเหมืองแร่ยับยั้งและแอนไฮไดรต์ ซึ่งมีการใช้วัตถุระเบิดเพื่อระเบิดแร่จากหน้าเหมือง และขนส่งเข้าสู่โรงแต่งแร่เพื่อบดย่อย และคัดขนาดแร่ โดยไม่มีการใช้น้ำในกระบวนการทำเหมืองและกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการทำเหมือง

2. พื้นที่และลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ (ในปัจจุบัน) :

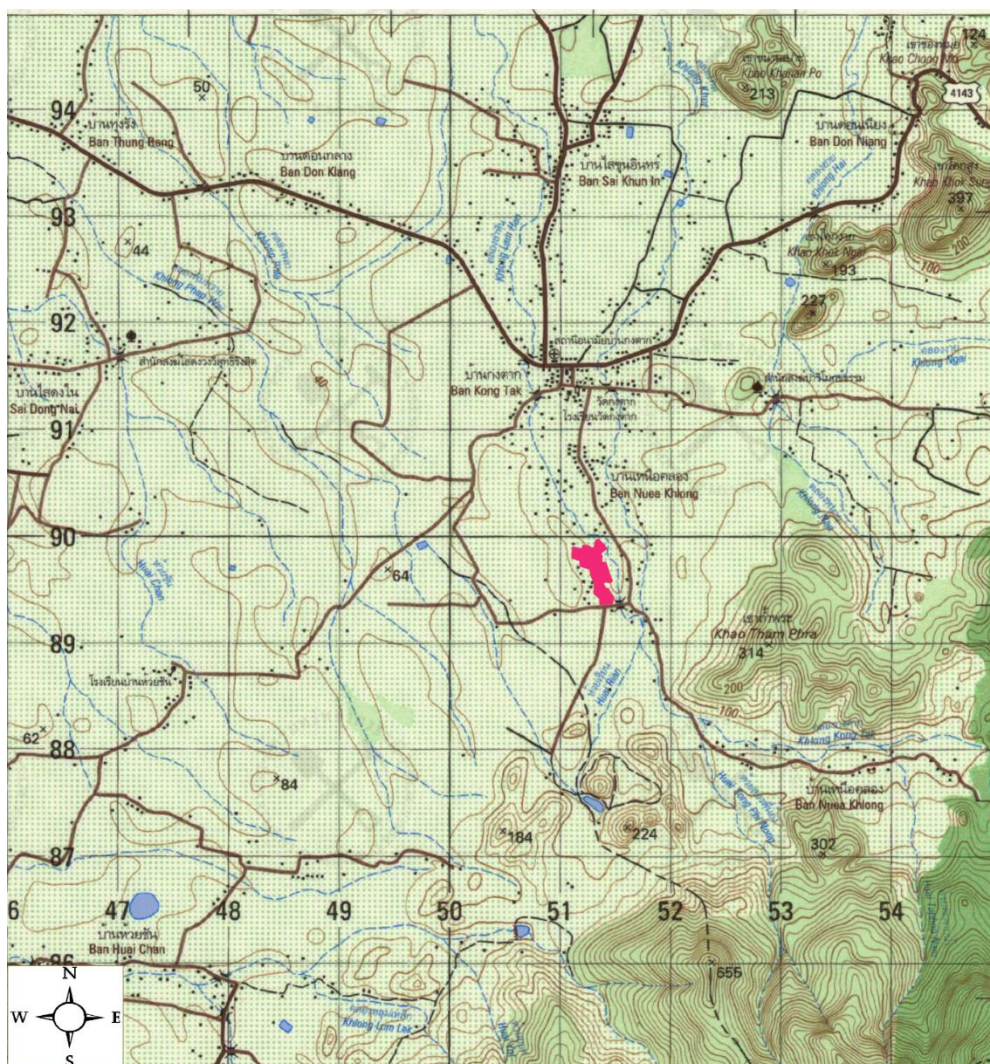
ทิศเหนือ : ติดคลองสาธารณะ (คลองลำหั่น) และที่ดิน สปก.ของราษฎร

ทิศตะวันออก : ติดคลองสาธารณะ (คลองลำหั่น) และที่ดิน สปก.ของราษฎร

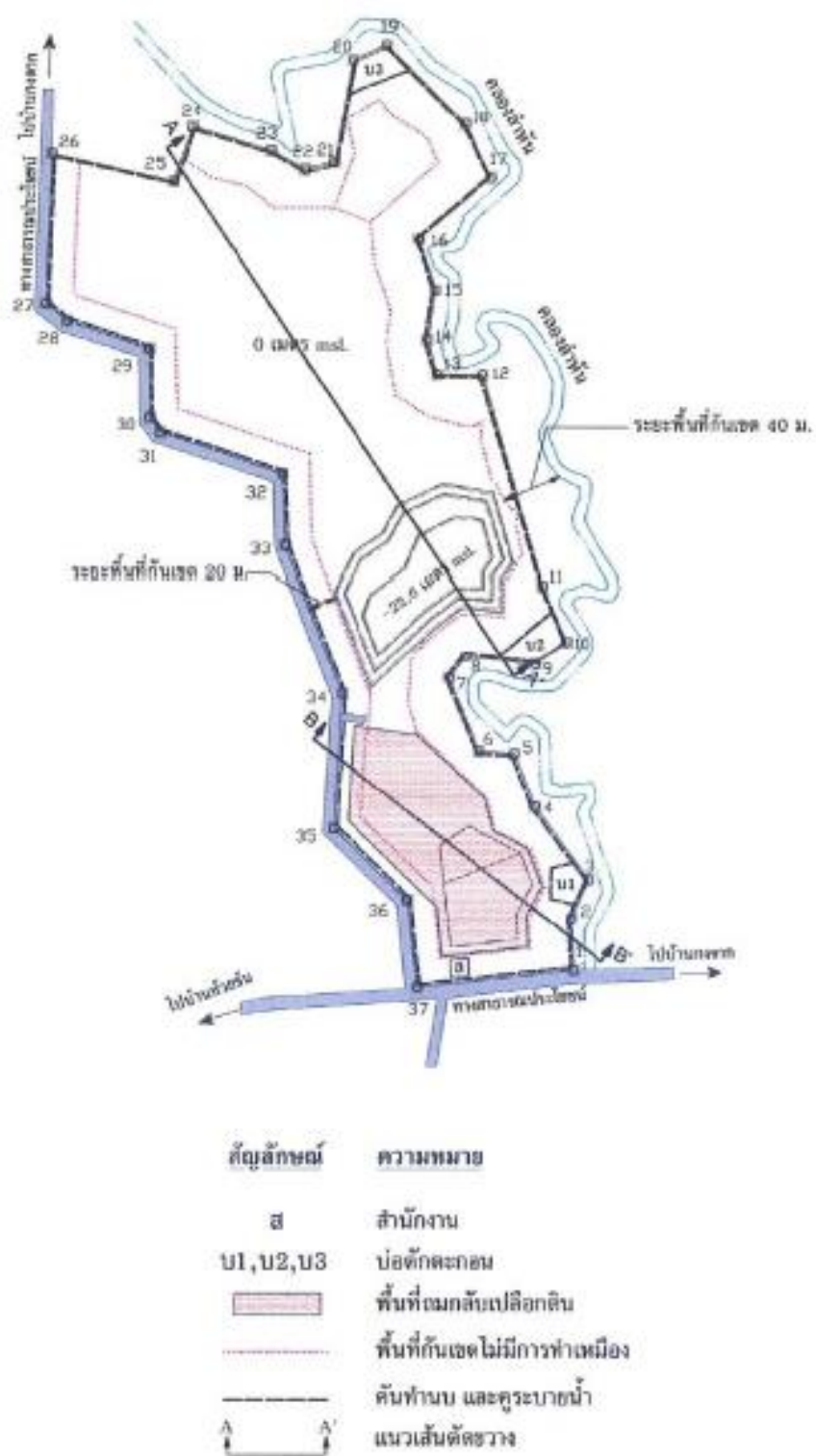
ทิศใต้ : ติดทางสาธารณะประโยชน์ และประทานบัตรที่ 30243/15830

ทิศตะวันตก : ติดทางสาธารณะประโยชน์ และคำขอประทานบัตรที่ 14/2556

3. กิจกรรมในโครงการ : การใช้ประโยชน์และบริเวณที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในเขตประทานบัตร แสดง ในรูปที่ 1-2 และรายละเอียดของการดำเนินกิจกรรมของโครงการในปัจจุบัน ตามตารางที่ 1-1

รูปที่ 1-1 แสดงที่ตั้งประทานบัตรของโครงการโดยสังเขป

รูปที่ 1-2 แสดงขอบเขตประทานบัตร การใช้ประโยชน์ และบริเวณที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ
ในเขตประทานบัตร (ที่มา: แผนผังโครงการทำเหมือง)

ตารางที่ 1-1 แสดงรายละเอียดของการดำเนินกิจกรรมของโครงการในปัจจุบัน

กิจกรรมของโครงการในปัจจุบัน	ภาพถ่ายประกอบ
<p>การทำเหมืองแร่</p> <p>ทำเหมืองโดยวิธีเหมืองหอบในลักษณะชั้นบันได (Benching Method) โดยพยายามรักษาความสูง ความกว้างของชั้นบันไดและความลาดเอียงรวมของหน้าเหมือง (Overall Slope) ให้อยู่ในเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด ทำการเจาะรูระเบิดด้วยรถเจาะ Hydraulic Crawler Drill และทำการระเบิดแร่โดยใช้วัตถุระเบิด ซึ่งประกอบด้วย 1. แก๊ปไฟฟ้า (Electric Cap) หรือแก๊ปไฟฟ้าแบบถ่วงจังหวะ (Electric Delay Cap) 2. ดินระเบิดประเภท Emulsion หรือ Dynamite 3. ปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรทผสมน้ำมันดีเซล (ANFO) ในอัตราส่วน 94:6 โดยน้ำหนัก หากแร่ที่ได้จากการระเบิดมีขนาดใหญ่เกินไปจะใช้ Hydraulic Breaker เจาะประแตกให้แตกออก หรือใช้รถตัก Back Hoe ตักแร่แล้วโปรยลงมา กระแทกพื้นให้แตกจนมีขนาดเล็กลงตามที่ต้องการแทนการระเบิดรอบสอง (Secondary Blasting)</p> <p>ทั้งนี้ การทำเหมืองจะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของวิศวกรควบคุม หรือวิศวกรประจำเหมือง หรือผู้ควบคุมการใช้วัตถุระเบิดในงานเหมืองแร่ที่ได้รับอนุญาตจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ตรวจสอบสภาพหน้าเหมืองและกิจกรรมการทำเหมืองให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัยอยู่เสมอ</p>	 <p>สภาพหน้าเหมืองปัจจุบัน</p>
<p>ระบบการจัดการน้ำและการจัดการตะกอน</p> <p>โครงการไม่มีการใช้น้ำในการทำเหมืองและการแต่งแร่ จึงไม่มีน้ำเสียหรือน้ำทิ้งที่เกิดจากกิจกรรมดังกล่าว แต่มีโอกาสที่จะมีน้ำขุ่นข้นและตะกอนดินที่เกิดจากการชะล้างของฝนบริเวณหน้าเหมือง ลานเก็บกองแร่ และโรงแต่งแร่ เป็นต้น</p> <p>ระบบการจัดการน้ำบริเวณหน้าเหมือง : บริเวณหน้าเหมืองที่ลึกที่สุด (Sump) เป็นบริเวณที่รองรับน้ำขุ่นข้นและตะกอนดินที่เกิดจากการชะล้างของฝนบริเวณหน้าเหมือง โดย Sump จะทำหน้าที่เสมือนบ่อดักตะกอนบริเวณหน้าเหมือง น้ำจาก Sump จะถูกสูบขึ้นไปยังบ่อดักตะกอน (บว1, บว2 และ บว3) สำหรับใช้ฉีดพรมลานโม่ และถนนภายในโครงการเพื่อลดปัญหาฝุ่นละออง</p> <p>ระบบการจัดการน้ำบริเวณที่มีกิจกรรมต่อเนื่องจากการทำเหมือง :</p> <ul style="list-style-type: none"> -บริเวณที่เก็บกองเปลือกดิน : ชุดระบายน้ำรอบที่เก็บกองเปลือกดินและเบี่ยงทางน้ำให้ไหลลงสู่บ่อดักตะกอน (บว3) ด้านทิศเหนือของโครงการ -บริเวณโรงแต่งแร่ : เป็นโรงแต่งแร่ตามใบอนุญาตแต่งแร่ที่ 3/2556 ของนาย ธงชัย บินสมประสงค์ ซึ่งอยู่นอกพื้นที่โครงการไปทางทิศใต้ ห่างจากโครงการประมาณ 600 เมตร มีการชุดบ่อดักตะกอน ชุดระบายน้ำรอบบริเวณโรงแต่งแร่ น้ำขุ่นข้นและตะกอนดินที่เกิดจากการชะล้างของฝนบริเวณลานกองแร่ เส้นทางขนส่งแร่ และโรงแต่งแร่ จะไหลลงสู่ชุดระบายน้ำสู่บ่อดักตะกอน โดยจะนำน้ำในบ่อดักตะกอนดังกล่าวไปใช้ฉีดพรมลานโม่ และถนนภายในโรงแต่งแร่ เพื่อลดปัญหาฝุ่นละออง โดยไม่มีการระบายออกนอกพื้นที่โรงแต่งแร่ 	 <p>บ่อดักตะกอนบริเวณหน้าเหมือง (Sump)</p> <p>บ่อดักตะกอน (บว1)</p> <p>บ่อดักตะกอน (บว2)</p>

กิจกรรมของโครงการในปัจจุบัน	ภาพถ่ายประกอบ
<p>การจัดการตะกอน : เมื่อมีตะกอนดินมากเกินไป 1 ใน 3 ของความลึกของบ่อดักตะกอนจะทำการขุดลอกบ่อดักตะกอนและนำตะกอนที่ขุดลอกไปถมบริเวณที่เก็บกองเปลือกดิน</p>	 <p>บ่อดักตะกอน (บ3)</p> <p>คูระบายน้ำรอบพื้นที่โครงการ</p>
<p>การเว้นพื้นที่การทำเหมืองแร่</p> <p>โครงการเว้นพื้นที่ไม่ทำเหมืองในระยะ 20 ม. ตามแนวทางสาธารณะด้านทิศตะวันตกและทิศใต้ (แนวหมู่ที่ 26-37-1) และเว้นพื้นที่ไม่ทำเหมืองในระยะ 40 ม. ตามแนวคลองลำห้วยด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือ (แนวหมู่ที่ 1-24) โดยจะสร้างถนนภายในโครงการขนานกับลำคลองในพื้นที่เว้นการทำเหมือง และสร้างคันทำนบดินเพื่อแบ่งแนวเขตพื้นที่ไม่ทำเหมืองกับพื้นที่ทำเหมืองออกจากกันให้ชัดเจน พร้อมทั้งปลูกต้นไม้ตามแนวคันทำนบดังกล่าวต่อไป</p>	 <p>แนวกันเขตไม่ทำเหมืองระยะ 20 เมตร</p> <p>ถนนของโครงการสร้างขนานกับคลองลำห้วย</p> <p>คันทำนบดินแบ่งแนวเขตพื้นที่ไม่ทำเหมืองกับพื้นที่ทำเหมือง</p>
<p>การฟื้นฟูพื้นที่โครงการ/การรายงานผลการฟื้นฟูพื้นที่โครงการ</p> <p>การฟื้นฟูพื้นที่โครงการ : ดำเนินการปลูกไม้ท้องถิ่น หรือไม้ยืนต้นโตเร็วบนคันทำนบดินโดยรอบพื้นที่โครงการ เพื่อลดผลกระทบด้านทัศนียภาพ และปล่อยให้วัชพืชขึ้นบนแนว Slope ด้านข้างของคันทำนบดิน เพื่อลดปัญหาการชะล้างของดินบนคันทำนบ</p> <p>การรายงานผลการฟื้นฟูพื้นที่โครงการ : นำส่งรายงานผลการฟื้นฟูพื้นที่โครงการให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครึ่งล่าสุดเมื่อ พฤศจิกายน 2564</p>	 <p>แนวต้นไม้ที่ปลูกบนคันทำนบ</p>

กิจกรรมของโครงการในปัจจุบัน	ภาพถ่ายประกอบ
<p>การไม่ บด หรือย่อยแร่ และการแต่งแร่</p> <p>ไม่มีโรงแต่งแร่และกิจกรรมการแต่งแร่ภายในเขตพื้นที่โครงการ</p>	
<p>เส้นทางการคมนาคมขนส่ง</p> <p>เส้นทางภายในโครงการ : ได้ดำเนินการจัดสร้างถนนสำหรับให้รถบรรทุกวิ่งภายในโครงการรอบขอบเขตบ่อเหมือง โดยนำเปลือกดินเดิมซึ่งมีลักษณะเป็นดินทรายหยาบออก แล้วนำดินเหนียวผสมแร่แอสไฮโดรต์บดมาถมและบดอัดทำถนนแทน เพื่อลดปัญหาการ Slide ของดินทรายหยาบบริเวณขอบถนนและขอบบ่อเหมือง และโครงการได้จัดสร้างถนนลาดยางในพื้นที่เว้นการทำเหมืองของโครงการตามแนวคลองลำหั้นด้านทิศตะวันออก เพื่อให้ประชาชนใช้ในการสัญจร โดยจะปิดเส้นทางดังกล่าวในช่วงเวลาที่ทำการระเบิดแร่</p> <p>เส้นทางภายนอกโครงการ : โครงการได้ร่วมกับเหมืองช้างเคียกตัดเส้นทางใหม่เป็นถนนบดอัดแน่นด้วยแร่แอสไฮโดรต์ผสมดินลูกรัง ซึ่งเป็นถนนส่วนบุคคลเชื่อมสู่ทางหลวงหมายเลข 4143 (บริเวณทางเชื่อมปูผิวด้วย Asphalt) อ้อมหลังเขตชุมชนทางทิศตะวันตก เพื่อลดผลกระทบที่มีต่อชุมชน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกับเหมืองช้างเคียกในการฉีดพรมน้ำ เพื่อลดปัญหาฝุ่นละอองขณะรถบรรทุกวิ่ง</p>	 <p>ถนนลาดยางให้ประชาชนสัญจรและถนนสำหรับรถบรรทุก</p> <p>ถนนภายนอกโครงการ</p> <p>จุดเชื่อมทางหลวงหมายเลข 4143 ปูพื้นถนนด้วย Asphalt</p>
<p>สิ่งก่อสร้างภายในโครงการ</p> <p>ไม่มีสิ่งก่อสร้างถาวรภายในโครงการ เนื่องจากสิ่งก่อสร้างถาวร เช่น อาคารโรงแต่งแร่ โรงซ่อมบำรุง อาคารสำนักงาน บ้านพักคนงานอยู่ภายนอกเขตประทานบัตร</p>	

1.3 แผนการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ภาควิชาวิศวกรรมเหมืองแร่และวัสดุ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้รับมอบหมายจากเจ้าของโครงการ ให้ดำเนินการดังนี้

- ติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ ของโครงการ (ภาคผนวก ก-3) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
- ติดตามตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการ รายละเอียดตามตารางที่ 1-2
- รายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ และผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม เสนอสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

- รวบรวมข้อมูลเพื่อสรุปผลและเสนอแนวทาง/ปรับปรุง/แก้ไข ตลอดจนหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อเสนอต่อเจ้าของโครงการเพื่อพิจารณา โดยแบ่งเป็น
 - เสนอแนวทางปฏิบัติที่สามารถลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่าเดิม หากพบว่าการปฏิบัติตามมาตรการฯ ไม่สามารถลดผลกระทบที่เกิดจากการทำเหมืองและกิจกรรมต่อเนื่องได้ หรือมีเหตุ/ปัจจัยอื่นใดที่ทำให้การปฏิบัติตามมาตรการฯ ไม่ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ
 - เสนอแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม หากพบว่าการปฏิบัติตามมาตรการฯ ไม่สอดคล้อง/เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง หรือสภาพหน้างาน หรือมากเกินไปจนก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่คุ้มค่า

ตารางที่ 1-2 แสดงขอบเขตการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรการฯ ที่ได้รับความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

รายการตรวจวัด	บริเวณหรือจุดที่ตรวจวัด	ดัชนีที่ตรวจวัด	ความถี่
1. คุณภาพอากาศ 1.1 TSP 1.2 PM ₁₀	จำนวน 3 สถานี คือ - โรงเรียนวัดกตตาก - บ้านเหนือคลอง (ทิศเหนือ) - บ้านดอนกลาง	- Total Suspended Particulate Matter (TSP) 24 hr. - Particulate Matter with an Aerodynamic Diameter Less Than or Equal to a nominal 10 micrometers (PM ₁₀) 24 hr.	2 ครั้ง/ปี ช่วงเดือน : - ม.ค. - มี.ค. - ต.ค. - ธ.ค. (3 วันต่อเนื่อง)
2. ระดับเสียง 2.1 ระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชม. (Leq 24 hr.) 2.2 ระดับเสียงสูงสุด (Lmax)	จำนวน 3 สถานี คือ - โรงเรียนวัดกตตาก - บ้านเหนือคลอง (ทิศเหนือ) - บ้านดอนกลาง	- Leq 24 hr. - Lmax	2 ครั้ง/ปี ช่วงเดือน : - ม.ค. - มี.ค. - ต.ค. - ธ.ค. (3 วันต่อเนื่อง)
3. แรงสั่นสะเทือน	จำนวน 2 สถานี คือ - บริเวณบ้านเหนือคลอง (หลังใกล้สุดทางทิศตะวันออกเฉียงใต้) - ถนนลาดยาง (ทางทิศตะวันออก)	- Peak Particle Velocity - Frequency - Peak Displacement - Air Overpressure	2 ครั้ง/ปี ช่วงเดือน : - ม.ค. - มี.ค. - ต.ค. - ธ.ค.
4. คุณภาพน้ำผิวดิน	จำนวน 2 สถานี คือ - คลองลำหั้น (ก่อนผ่านพื้นที่โครงการ) - คลองลำหั้น (หลังผ่านพื้นที่โครงการ)	- pH - Turbidity - Total Suspended Solids	2 ครั้ง/ปี ช่วงเดือน : - พ.ค. - ธ.ค.
5. คุณภาพน้ำใต้ดิน	จำนวน 1 สถานี คือ - น้ำบ่อต้นบ้านเหนือคลอง	- Total Dissolved Solids - Total Hardness - Sulfate - Total Iron - Lead - Cadmium - Arsenic	

ที่มา: มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการเหมืองแร่ใยหินและแอสเบสตอส
ไดรต์ ประทานบัตรที่ 30298/16140 ของนายพรสิทธิ์ ดำนวนิช ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี